

Stranding van de hydromeduse *Aequorea vitrina* (Gosse, 1853) op de Belgische kust

M.-Th. Vanhaelen

Tijdens de maand juni spoelden regelmatig blauwe haarkwalletjes *Cyanea lamarckii* aan. Vooropgesteld doel van mijn strandwandeling op 22 juni 1998 was dan ook : vooral uitkijken naar kwallen. Zeer groot was de verrassing toen ik te Koksijde in een lange kel ten noorden van de golfbrekers een doorzichtig, kleurloos, volmaakt cirkelvormig kwalletje ontdekte, ter grootte van een theeschoteltje, met talrijke stralsgewijze witte tentakels die niet voorbij de rand kwamen. Het leek wel een zonnetje. De tekeningen van de kwallentabel van R. en W. Dekker in het geheugen, flitste er ook meteen een naam door mijn hoofd : *Aequorea vitrina* (fig. 1) ! Dit moest de hydromeduse zijn die reeds in Nederland werd waargenomen door duikers. Enthousiast zocht ik verder.

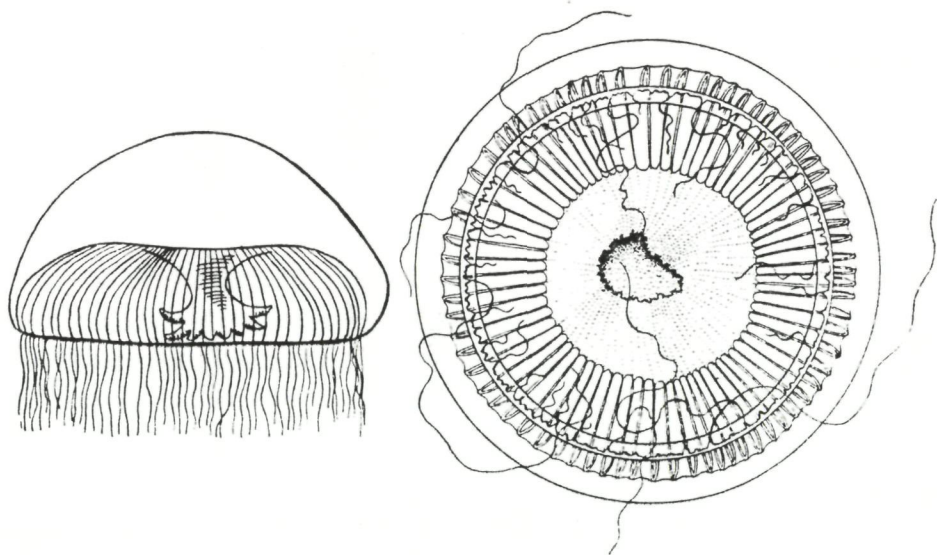

Fig. 1. *Aequorea vitrina* (Gosse, 1853)
Naar (A.G. Mayer, 1910)

Na twee uur had ik 12 soortgelijke exemplaren gevonden; het ene al verser dan het andere : 8 kwalletjes lagen verspreid in dezelfde, kilometer lange kel, 3 lagen bij de eblijn rond het eerste strandhoofd, het laatste was in de vloedlijn te St.-André terechtgekomen en reeds uitgedroogd. Voorzichtig tilde ik het kwalletje op en er bleef een perfecte afdruk van de tentakels achter op het zand, een stralentekening, nét als van een zonnetje. De 11 overige exemplaren zette ik op formol. Bij sommige kwalletjes krulden de tentakels aan de rand. Ik telde iets meer dan 70 tentakels bij een gaaf exemplaar. De diameter van de schijven varieerde tussen 6,5 cm en 8,5 cm.

Op mijn strandtocht had ik toch nog oog voor de gewone soorten : 8 blauwe haarkwallen *Cyana lamarckii* (4 à 10 cm) en 2 kompaskwallen *Chrysaora hyoscella*. (Achteraf bleek dat deze laatsten de enige gestrande kompaskwallen waren van de hele de zomerperiode !)

Later vernam ik dat Francis Kerckhof op dezelfde dag te Nieuwpoort ook nog een vijftal exemplaren van deze hydromeduse heeft gevonden. De meeste waren nogal beschadigd. Ze lagen op het strand en in een kel tussen aanspoelsels halverwege het strand ten westen van het Westerstaketsel.

De periode nadien zijn er geen strandingen meer geweest van *Aequorea vitrina*.

Deze grote hydromeduse is bij onze Noorderburen reeds lang gekend. Ron Ates (1997) beschrijft het levende dier en geeft een overzicht van alle meldingen, vanaf 1960 tot 1996 (in totaal zo'n 60-tal exemplaren). Het gaat uitsluitend om waarnemingen uit volle zee en van onderwater. Omdat deze diersoort in levende lijve zoveel sierlijker is, spreekt hij van een lampenkapje, model nostalgie. Misschien zullen onze Belgische duikers -S.W.G.-leden nu beginnen watertanden ! Wie weet maakten zij niet reeds eerder kennis met dit sierlijk bewegend wezen ?

Leloup (1952) vermeldt *Aequorea vitrina* in zijn boek over de Belgische holtedieren. Hij schrijft dat ze occasioneel worden waargenomen voor de Belgische kust tussen juni en september. Het lijkt erop dat *Aequorea vitrina* verder uit de kust mogelijk niet zeldzaam is in het plankton, maar dat ze zelden aanspoelt en indien dit toch gebeurt, er niet opgelet wordt.

Wellicht zijn de hier beschreven vondsten dus de eerste waarnemingen van aangespoelde exemplaren op onze kust.

Ik vraag me af of de eerste 'stranding' van *Aequorea vitrina* misschien een gevolg is van een toename van deze soort ?

Summary

On the 22th of June (and only on this date) 17, mostly damaged specimen of the Hydromeduse *Aequorea vitrina* (Gosse, 1853) were found washed ashore on the Belgian coast (beaches of Nieuwpoort and Koksijde). This is the first time such an event was recorded.

Literatuur

- Ates, R., 1997. *Aequorea vitrina*, Gosse 1853; een Nederlandse kwal, maar waar zijn de poliepen ? Het Zeepaard 57 : 127-132.
- Dekker, R. & W., 1981. Kwallentabel (Scyphomedusen). Het Zeepaard 41 : 107-110.
- Leloup, E., 1952. Coelentérés. (Faune de Belgique) Bruxelles : Institut royal des Sciences Naturelles de Belgique. 283 p.

**Ter Yde, 1
8670 Koksijde**